

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Департамент освіти Сумської обласної державної адміністрації
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
Українська асоціація дослідників освіти

**ОСВІТА ДЛЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: ВИКЛИКИ, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ**

**EDUCATION FOR THE 21st CENTURY: CHALLENGES, PROBLEMS,
PROSPECTS**

Матеріали V Міжнародної
науково-практичної конференції

26 грудня 2023 року

Суми
Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка
2024

Naturalistic Direction of the Out-of-School Education”, where the best author’s educational programs are evaluated.

Therefore, during the time of independent Ukraine, the content, forms and methods of ENW are being modernized due to the creation of author’s regional educational programs, methodological recommendations and didactic materials. With the beginning of the coronavirus pandemic and with the maintenance of martial law in the country, the modernization of approved and development of new curricula for out-school education, adapted to the conditions of distance and blended learning, continues.

Галина Волкова

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

ІНОЗЕМНА МОВА ЯК КОМПОНЕНТ ТА ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ЛІКАРЯ

Зміни сучасних суспільних умов в Україні – наслідки пандемії COVID-19 та воєнний стан – суттєво впливають на всі компоненти вищої професійної освіти в країні. Орієнтація на активне, контекстне навчання стала одним із значних компонентів стратегії розбудови вищої професійної освіти. В Україні сьогодні підвищується роль саме англійської мови не тільки як засобу професійного спілкування у світовому просторі, а й як засобу досягнення соціальних ролей. Тому виникає потреба у пошуках нових підходів у викладанні дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням (ІМПС)» з метою підготовки фахівця, професійна компетенція якого стає глибшою завдяки володінню англійською мовою.

Якщо зазвичай у навчальній практиці минулих років переважали тренувальні прийоми, то сучасна тенденція полягає у більш активному використанні проєктивних прийомів з урахуванням розвитку пізнавальної потреби, що узгоджується з професійними мотивами: за допомогою іноземної мови студенти розширюють свої професійні знання та світогляд. Потреба отримання нових знань зі спеціальності стає мотивом створення ядра іншомовних рецептивних та продуктивних мовленнєвих компетенцій тоді, коли студенти усвідомлюють, що іноземна мова є засіб саморозвитку, становленню загальних, соціальних, наукових та професійних компетенцій, формуванню специфічних властивостей та якостей самоактуалізації, самоорганізації, саморегуляції, самоконтролю, які визначають її особистісну стійкість у подоланні труднощів.

Чільне місце в навчальному процесі в медичному університеті мають займати базові знання загальноосвітніх та спеціальних предметів. Професійно значущі теми навчального плану з іноземної мови повинні презентуватись викладачами і вивчатись студентами з позиції інтеграції

різногалузевих знань обраної професії. Студентів слід націлювати на застосування отриманих теоретичних знань в умовах навчальних і реальних професійних ситуацій.

Послідовна підготовка до цього проводиться з перших занять дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням», на яких студенти знайомляться з термінологією, близькою до її майбутньої спеціальності. Враховуючи професійну спрямованість вивчення ІМПС у медичному університеті, ми звертаємо увагу студентів на значущість лінгвістичних явищ та їх ситуативних імплементацій для розуміння майбутньої спеціальності. При систематизації навчального іншомовного текстового матеріалу для навчання різним видам читання в основу береться структура вивчення профільюючих предметів у навчальному плані підготовки фахівця, де основний предмет спеціальності розкривається у розумній послідовності з початку навчання. Спадкоємність тематичних циклів профорієнтаційних текстів є умовою розвитку мотивації, що виробляє у молоді прагнення користуватися іноземною літературою для поповнення своїх знань із спеціальних предметів. Неодмінною умовою є включення до системи тематичних текстів інформації, якої немає українською мовою, взятої з оригінальної іноземної літератури. Сьогодні підбір оригінального навчального текстового матеріалу не є проблемою: віртуальний простір став середовищем життєвого існування як для викладачів, так і для студентів. Читання стимулює аналітичну частину мозку, змушує більше думати, розширює світогляд, сприяє загальному і професійному розвитку, забезпечує позитивну трансформацію критичного досвіду підчас розумового опрацювання отриманої інформації.

При навчанні іноземної мови забезпечити високий рівень активності та самостійності всіх учасників дозволяє застосування інтерактивних методів. В умовах професійно орієнтованого навчання використовуються такі методи інтерактивного навчання: ділові ігри, диспути, дискусії, інсценування, конференції. Вони імітують ті проблемні ситуації, які зустрічаються у професійній діяльності фахівця у реальних умовах. Повторюючи на 1 курсі тему «Моя біографія», ми пропонуємо студентам відповісти, в якій реальній життєвій ситуації вони зможуть використати свої знання (при складанні історії хвороби пацієнта, при знайомстві з іноземцем тощо), яким чином знання цієї теми застосовується в медичній практиці. Як приклад програємо такі інсценування: «Опитування пацієнта про його сім'ю», «Опитування пацієнта про нього самого», «Опитування пацієнта про умови його життя» та ін.

У рамках концентру «Ділова іноземна мова» на заняттях зі студентами 2 курсу проводяться ділові ігри: «Огляд терапевтичного

пацієнта», «Знайомство із закордонним колегою» та ін. сильно впливає на емоційну сферу учасників, сприяє усвідомленню студентами власної позиції у навчанні у зв'язку з майбутньою трудовою діяльністю. Будучи спонукачем пізнавального інтересу, емоційність сприяє розвитку мотивації досягнення та спілкування. У грі здійснюється також зворотний зв'язок як необхідний компонент самоконтролю та рефлексії.

Практика показує, що в медичному університеті міждисциплінарна узгодженість та інтерактивні методи значно активізують форми навчальної діяльності, оскільки сприяють залученню більшості студентів до спільної діяльності з досягнення поставлених цілей, появі позитивного емоційного стану від пізнавального спілкування, зниженню рівня тривожності на занятті і в самостійній роботі, активізації мотиваційного компоненту вивчення іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА

Організація освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання у 2020/2021 навчальному році: методичні рекомендації (2020). Миколаїв: ОІППО.
Innovating Pedagogy 2022: Open University Innovation Report 10 (2022). Retrieved from: <https://oro.open.ac.uk/>.

Євгенія Дмитерко

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СЕРЕД СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ УКРАЇНИ

Розвиток цифрової компетентності у сучасних студентів виступає як ключовий етап та одна з перспектив для досягнення майбутнього успіху в професійній сфері. Створення високоякісного цифрового продукту, його обслуговування, взаємодія з іншими зацікавленими сторонами та забезпечення безпеки в цифровому середовищі є основними навичками для особистості XXI століття. Розвиток цифрової компетентності визнається як одне з ключових завдань освіти, спрямоване на підготовку фахівців, готових до змін та швидкої адаптації до нових викликів (Наливайко та ін., 2022). Додамо, що розвиток цифрової компетентності не лише визнається вченими, але й стає невіддільною частиною стратегії освіти, спрямованою на формування гнучких, технологічно освічених фахівців, готових адаптуватися до змін та постійно вдосконалювати свої навички.

Так, у документі 2021 р. «Опис рамки цифрової компетентності для громадян України» зазначено, що розвиток цифрових технологій відчиняє перед Україною нові можливості для економічного зростання та підвищення рівня життя громадян. Використання цих можливостей стає важливим завданням для українського суспільства та представляє серйозний виклик. Поява інноваційних цифрових технологій вимагає

Певнев Ярослав. Структура підготовки фахівців медичної галузі в університетах США.....	55
Порада Оксана. Лідерство в освіті: виклики та ефективність.....	56
Потапенко Анна. Поняття позашкільної освіти в науковому дискурсі країн ЄС....	58
Ришкова Анна. Ефективний шкільний лідер: американський досвід.....	59
Рудницький Євген. Комп'ютерні науки в США: магістратура, інновації та взаємодія з індустрією	60
Сбруєва Аліна. Актуальні тенденції інтернаціоналізації професійної освіти та навчання в Європейському Союзі	63
Тао Є. Інтеркультурна толерантність як засіб прийняття різноманітності та вимога сучасності	65
Ткаченко Наталія. Парадигма «індустрія 5.0» як передумова формування інноваційної компетентності майбутніх педагогів»	67
Товстуха Костянтин. Професійна підготовка фахівців з міжнародного права в закладах вищої освіти: досвід Мальти	69
Товстуха Сергій. Особливості професійної підготовки фахівців садово-паркового господарства: досвід ЄС.....	70
Трухачова Світлана. Виклики глобального світу та роль міжнародної освіти в контексті XXI століття.....	72
Чжан Ліпін. Інноваційні підходи в підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва в Європейському Союзі	74
Чернякова Жанна. Інституційні трансформації вищої освіти для досягнення цілей сталого розвитку.	75
Чистякова Ірина. Підготовка педагогічних кадрів у контексті змін освітніх парадигм.....	77
Швидкий Кирило. Кращі європейські практики інженерної освіти.....	79
Шестакова Світлана. Роль інноваційно-інтерактивних технологій у підготовці фахівців для закладів вищої освіти	81

ДИСКУСІЙНА ПЛАТФОРМА 2. ВИКЛИКИ ДЛЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Anar Stasyuk. Analysis of Studies on the Relationship between Self-Esteem, Anxiety and Depression in students	83
Бигар Ганна. Використання релаксаційних засобів з метою формування здоров'язберезувальної поведінки молодших школярів.....	86
Бондаренко Руслан. Особливості розвитку лідерських якостей у підлітковому віці.....	89
Vertel Anton. Classification of child development stages in psychoanalytic pedagogy (based on the concept of Karl Abraham)	90
Vertel Vladyslav. Programs of ecological and naturalistic work implemented in the out-of-school education institutions.....	92
Волкова Галина. Іноземна мова як компонент та засіб професійної підготовки сучасного лікаря	94
Дмитерко Євгенія. Розвиток цифрової компетентності серед студентів медичних університетів України	96
Кириєнко Олена. Формування професійної компетентності майбутніх учителів біології в умовах дистанційного навчання: проблеми та перспективи.....	98
Колишкіна Алла. Педагогічні умови виховання ціннісного ставлення молодших школярів до природи	100